

«Бензин за додатковими угодами»

Згідно із Законом «Про публічні закупівлі» усі торги мають проводитись прозоро та у конкурентному середовищі. Конкуренцію на ринках забезпечує змагання між суб'єктами господарювання, які завойовують свого клієнта. При цьому в споживачів має бути можливість вибору між кількома суб'єктами господарювання, жоден із яких не може визначати оборот товару або послуги на ринку. Однак, трапляються випадки, коли під час тендерів, з метою забезпечити перемогу конкретному учаснику, висувуються додаткові неправомірні вимоги, які виконує лише один учасник, а інші, відповідно, одразу відхиляються.

У розслідуванні «Тиха крадіжка мільярдів на додаткових угодах»^[i] проаналізовано 200 закупівель бензину та дизельного пального за 2017-2018 роки, сума угод яких перевищила 1 мільярд гривень. Встановлено, що у 43 закупівлях на суму майже 120 мільйонів гривень додаткові угоди уклалися на основі довідок, що не відповідають вимогам законодавства. Внаслідок чого державі було завдано збитків на суму понад 20 мільйонів гривень. Такі дії підпадають під ознаки кримінального правопорушення, а саме: розтрата майна (ч.2 ст. 191 ККУ) та зловживання владою або службовим становищем (ч.2 ст. 364 ККУ)^[ii].

Так, у листопаді 2017 року «Автобаза «Управління справами Апарату Верховної Ради України» в результаті аукціону уклала договір^[iii] з ТОВ «НАФТОТРЕЙД РЕСУРС» на закупівлю бензину і дизельного пального.

Під час відкритих торгів «Автобаза» із-поміж трьох постачальників обрала найдорожчу пропозицію саме цієї ТОВ, відхиливши дві більш економічно привабливі пропозиції через відсутність у них деяких необхідних документів, про що було зазначено у протоколі відхилення.

Договір на суму 1 459 721,00 грн. був укладений 6 листопада 2017 року терміном до 31 грудня 2017 року. Згідно зі специфікацією, «Автобаза» купила у ТОВ «НАФТОТРЕЙД РЕСУРС» 15 000 л дизпалива за ціною 17,95 грн та 47 230 л бензину А-95 Євро за ціною 20,05 грн за 1 л.

6 листопада 2017 року сторони підписали Додаткову угоду №1 про зменшення ціни без зміни обсягу та якості товарів.

А вже 9 листопада 2017 року сторони підписали Додаткову угоду №2 про те, що вони прийшли до обопільної згоди про зміну ціни за одиницю продукції не більше ніж на 10 відсотків і зменшення обсягу поставки.

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

Згідно з другою угодою, постачальник збільшив ціну за одиницю товару та одночасно зменшив обсяг поставок.

Рішення про зміну ціни за одиницю продукції не більше ніж на 10 відсотків і зменшення обсягу поставки ухвалювалося на підставі листа Постачальника від 7 листопада, довідки від ДП «Держзовнішінформ» від 7 листопада про різницю ціни на бензин і дизпаливо станом на 6 листопада, а також на основі протоколу засідання тендерного комітету Замовника.

У цій закупівлі стало можливо змінити істотні умови основного договору (ціну та обсяг) положення п. 2 ч. 4 ст. 36 Закону України «Про публічні закупівлі»^[iv]. Згідно з ним дозволена зміна ціни за одиницю товару не більше ніж на 10 відсотків у разі коливання ціни такого товару на ринку, за умови, що зазначена зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі.

Відповідно до роз'яснення^[v] Міністерства економічного розвитку та торгівлі України (МЕРТУ), «внесення таких змін до договору повинно бути обґрунтованим та документально підтвердженим». Тобто на підтвердження коливання ціни має бути надано відповідний документ.

При цьому довідка має бути видана на дві дати з тим, щоб засвідчити коливання ціни, а не на одну дату, тобто лише з вказанням рівня ціни, як це і відбулося у випадку із закупівлею бензину «Автобазою ВРУ».

«Сама по собі додаткова угода – це не погано і не добре. Часто вона може мати цілком об'єктивні підстави – зміни у кон'юктурі ринку, законодавчі зміни тощо. Але не завжди додаткові угоди – результат ринкових та об'єктивних факторів, [про що свідчить низка гучних кримінальних проваджень, які розслідує НАБУ через збитки](#), завдані державним замовникам. У таких випадках може бути два ефекти від додаткової угоди: або прямі збитки через завищену нею ціну в порівнянні з ринковою, або дуже низька ціна на час аукціону з поступовим підняттям на ринковий рівень – як засіб нечесної конкуренції», - зазначає^[vi] Олексій Грибановський, дата-аналітик Центру вдосконалення закупівель в Київській школі економіки.

[i] Тиха крадіжка мільярдів на додаткових угодах. Режим доступу:

<https://wikiinvestigation.org/article/procurements/%D0%9B%D1%8E%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BB%D0%B0%20%D0%84%D0%B2%D1%81%D1%94%D1%94%D0%BD%D0%BA%D0%BE/5bfaa78b5dd224676f1e45d8>

[ii] Кримінальний кодекс України. - Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

[iii] <https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2017-09-07-000465-c>

[iv] Закон України “Про публічні закупівлі”. Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19>

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку

[v] Роз'яснення Міністерства економічного розвитку та торгівлі України:

Режим доступу:

<https://drive.google.com/file/d/1rjdzlhBPFhL7J2lKFCROSK4hUj8BgRez/view>

[vi] За межою Prozzoro: додаткові угоди як результат цінового демпінгу.

Режим доступу:

<https://voxukraine.org/uk/za-mezhoyu-prozzoro-dodatkovyi-ugodi-yak-rezultat-tsinovogo-dempingu/>

Цей проект фінансується
Європейським Союзом

Цей проект реалізовується
Фондом Інновацій та Розвитку